נסיגת הכוחות הבריטיים

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

ההודעות של 1967 ו־1968

ב־18 ביולי 1967 הודיעה ממשלת בריטניה כי תסיג את כוחותיה מסינגפור וממלזיה עד אמצע שנות השבעים, משום שהכלכלה הבריטית לא יכלה עוד לשאת בעלות החזקת בסיסיה במזרח הרחוק. כעבור חצי שנה הקדימה לונדון את לוח הזמנים. ב־17 בינואר 1968, כפי שתועד בסינגפור, הודיעה בריטניה כי כוחותיה המזוינים יעזבו עד 1971.[1] ההחלטה סיימה את תפקידה הצבאי של בריטניה ממזרח לסואץ. עבור סינגפור פירושה היה אובדן ההגנה העיקרית שלה ושל אחד המעסיקים הגדולים בה.

על פי הדיווחים, לי קואן יו (Lee Kuan Yew) היה המום מהבשורה. וינסמיוס, לעומתו, ראה בנסיגה הזדמנות, ומאוחר יותר תיאר אותה כ"אדווה במים" ("a ripple in the water").[2] הערכתו התבררה כקרובה יותר לתוצאה בפועל מאשר החששות של 1968. אולם באותה עת איש לא יכול היה להיות בטוח שהכלכלה תספוג את האובדן.

מדידת הטלטלה

הערכות בנות התקופה והערכות מאוחרות יותר של משקל הבסיסים חלוקות ביניהן, ולכן ראוי לפרט את הפער. לפי הגרסה הרשמית של ממשלת סינגפור, הצבא היווה כ־20 אחוזים מהכלכלה ויותר מ־30,000 מקומות עבודה. עוד נמסר כי הכוחות הבריטיים הוציאו כ־450 מיליון דולר סינגפורי ($S) בשנת 1966 לבדה, וכי הבסיסים השתרעו על כ־15,000 אקר, 11

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

אחוזים משטחה של סינגפור. Stoelinga מביא טווח של נתונים לחלקם בכלכלה: 14 אחוזים בהערכה רטרוספקטיבית של גו קנג סווי (Goh Keng Swee) משנת 1976, כ־20 אחוזים לדברי פקיד EDB בשנת 1967, ו־25 אחוזים לדברי וינסמיוס עצמו.[3] ההבדלים נובעים בחלקם מהשאלה אם נכללות השפעות עקיפות, כגון הוצאות אנשי הצבא ומשפחותיהם בכלכלה המקומית.

גו קנג סווי, שחזר לכהן כשר האוצר, תרגם את הטלטלה ליעד. הוא העריך שהנסיגה תחייב יצירת 18,000 מקומות עבודה נוספים בשנה. כעבור שנתיים יכול היה לדווח שההוצאה הצבאית הבריטית ירדה מ־489.9 מיליון $S בשנת 1967 ל־415.4 מיליון $S בשנת 1969, ואילו התרחבות המסחר והתעשייה קיזזה את הירידה "ויותר מכך" ("more than").[4]

הסבה: סמבוואנג, קרקע ומחלקת ההסבה הכלכלית של הבסיסים

הממשלה הקימה מחלקה להסבה כלכלית של הבסיסים (Bases Economic Conversion Department) כדי לנהל את העברת המתקנים הבריטיים. בראשה עמד הון סוי סן (Hon Sui Sen), והיא הכשירה מחדש, בתמיכה בריטית, עובדים שפוטרו לעבודה במספנות ובתעשייה. בריטניה הציעה גם סיוע כספי של 50 מיליון לי"ש, רבע ממנו כמענק ושלושה רבעים כהלוואה שתוצא על סחורות ושירותים בריטיים.[5]

מספנת הצי בסמבוואנג (Sembawang) הועברה לסינגפור ב־17 בדצמבר 1968 והוסבה למספנה מסחרית. בונת האוניות הבריטית Swan Hunter ניהלה אותה במסגרת חוזה לחמש שנים, ואילו הממשלה החזיקה ברוב המניות בחברה החדשה. בסיס חיל האוויר בצ'אנגי (Changi) הפך מאוחר יותר לאתר נמל התעופה הבין־לאומי, והאי בלקנג מאטי (Blakang Mati) פותח לאתר הנופש סנטוסה (Sentosa). הממשלה ייסדה גם את Keppel Shipyard בספטמבר 1968 ואת חברת הספנות הלאומית Neptune Orient Lines בדצמבר 1968.[6] פרק III בחלק G בוחן כיצד הניחו המספנות והנמל את היסוד למעמדה של סינגפור בתחום תדלוק האוניות (bunkering).

ממשבר לזרז

ההיסטוריון לו קה סנג (Loh Kah Seng) ציין שאוצר המילים הרשמי של האירוע, עם מילים כמו "pull-out", "withdrawal" ו־"run-down", רמז על הצטמקות, אף שבפועל האירוע הניע פיתוח, הסבה וגיוס כוחות. הסטטיסטיקה תומכת בקריאה זו. כ־16,500 מקומות עבודה חדשים נוצרו ב־1968, 26,000 ב־1969 ו־20,000 ב־1970, והתעסוקה בתעשייה עלתה מ־47,344 ב־1965 ל־120,509 ב־1970. שיעור האבטלה ירד מ־7.3 אחוזים ב־1968 ל־4.9 אחוזים ב־1971.[7]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הנסיגה חיזקה גם את הטיעון הפוליטי בעד משמעת. הממשלה יכלה להציג כל צעד בתחומי העבודה, הקרקע וההשקעות כתגובה למצב חירום חיצוני. מסגור זה, שהסעיף הבא בוחן, הקל על העברת חוקים שבזמנים רגועים יותר היו מעוררים התנגדות עזה.

הערות

1. SG101, "British Military Withdrawal: From Crisis to Catalyst for Growth" (נצפה בנובמבר 2026): ספר לבן בריטי משנת 1967 הודיע על הנסיגה; עלות הבסיסים נאמדה ב־£70 million a year"; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ' 333: ההודעה מ־18 ביולי 1967; "1968 in Singapore," Wikipedia (נצפה בנובמבר 2026): ב־17 בינואר 1968 "Britain announced plans to withdraw its armed forces from Singapore by 1971". ↩

2. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ' 336, בהסתמך על Loh Kah Seng, "The British Military Withdrawal from Singapore and the Anatomy of a Catalyst", בתוך Derek Heng ו־Syed Muhd Khairudin Aljunied (עורכים), *Singapore in Global History*, אמסטרדם, 2011, עמ' 195–215, בעמ' 199, ועל ראיון ההיסטוריה שבעל פה עם וינסמיוס (סליל 11). ↩

3. SG101, "British Military Withdrawal: From Crisis to Catalyst for Growth", שם: כ־20 אחוזים מהכלכלה ויותר מ־30,000 מקומות עבודה; 450 מיליון $S בשנת 1966; כ־15,000 אקר, או 11 אחוזים מהשטח; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ' 10 ו־335, בהסתמך על Rodan, *The Political Economy of Singapore's Industrialization*, עמ' 87, נאום התקציב לשנת 1970 ו־Chua Soo Tian, "How MNCs helped Start-Up SMEs", בתוך *Heart Work*, שם, עמ' 54–59, בעמ' 55. ↩

4. Mothership, "Goh Keng Swee's 1967 Budget prepared S'pore for British military withdrawal", פברואר 2018: הערכתו של גו בדבר 18,000 מקומות עבודה נוספים בשנה; הוצאה צבאית בריטית של 489.9 מיליון $S בשנת 1967 ו־415.4 מיליון $S בשנת 1969; ציטוט מהצהרת התקציב של גו לשנת 1970. ↩

5. SG101, "British Military Withdrawal: From Crisis to Catalyst for Growth", שם: ה־BECD ניהלה את העברת הבסיסים, עמד בראשה הון סוי סן, והיא הכשירה מחדש עובדים שפוטרו לעבודה במספנות ובתעשייה; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

שם, עמ׳ 337–338, בהסתמך על תיק משרד החוץ וחבר העמים FCO 24/114, "Negotiations on Aid with Malaysia and Singapore", 8. במרץ 1968. ↩

6. Wikipedia, "1968 in Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): "17 December: Sembawang Shipyard was handed back to Singapore"; SG101, "British Military Withdrawal", שם: מספנת הצי הפכה למספנה מסחרית; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ׳ 338: Sembawang Shipyard Pte Ltd עם החזקה ממשלתית של 75 אחוזים וניהול בידי Swan Hunter במסגרת חוזה לחמש שנים; SG101, "British Military Withdrawal", שם; Wikipedia, "1968 in Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): Keppel Shipyard (1 בספטמבר 1968); Neptune Orient Lines הוקמה ב־30 בדצמבר 1968. ↩

7. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ׳ 338, המצטט את Loh Kah Seng, "The British Military Withdrawal from Singapore and the Anatomy of a Catalyst", שם; SG101, "British Military Withdrawal", שם, המצטט את Loh Kah Seng (2011); F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, שם, עמ׳ 368, בהסתמך על *Singapore Year Book* 1964–1968 ועל *Yearbook of Statistics Singapore*; Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", שם, בעמ׳ 52, בהסתמך על *Singapore Annual Key Indicators 1968–1977*, Department of Statistics, 1978. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.